

מראי מקומות - פסחים

צ.ט.

הראשונה משכנו את ידיהם מן הפסח, ושוב חזרו ונמנו עליו, האם יצאו בה ידי חובתם, שלכאורה במה שחזרו ונמנו, הרי הם כחבורה חדשה, ומה שהיו מנויים עליו מתחילה אינו כלום.

וכן כתב להסתפק גם לשיטת ר' יוסי שהצריך שלא יניחו את הפסח בלא מנויים כלל, ואינו מצריך דוקא שיהיה מבני חבורה הראשונה, כיצד יהא הדין כשכולם משכנו את ידיהם וחזרו ונמנו עליו, לדעת הסוברים בעלי חיים אין נדחים. אולם כתב שלכאורה אין אפשרות כזו, שהרי אם נשאר בלא בעלים כלל, כיצד יכולים לחזור ולהמנות עליו, עיי"ש.

וכעין זה כתב במקדש דוד (עניני קדשים סי' ג אות א ד"ה והנה בירושלמי), שהטעם שכל שהיה הפסח בלא בעלים שוב אינו ראוי לפסח, הוא משום שאי אפשר עוד להמנות על הפסח, שהמינוי על הפסח הוא או בתחילתו, כשמקדישו לפסח, ואז נעשה בעלים על הפסח, או אח"כ כשהבעלים ממנים אחרים על פסחו, שלבעלים יש כח למנות אחרים על פסחם, אך אם היה שעה אחת בלא בעלים כלל, איך יכול אחר כך למנות עליו אחרים, שמי הוא הממנה אותם, ומן ההפקר אין שייך להמנות.

א. מכאן אמרו חכמים יפה שתיקה לחכמים וכו' הקשה הצ"ח, שאף שכשלא ידוע איזה נשחט ראשון הם מפסידים על ידי האמירה, הלא כנגד זה פעמים שמפסידין על ידי השתיקה, שהרי אם רק אחד מצא ושחט, והשני לא שחט כלום, אז אם אמר ואמרו, הדין הוא שכולם אוכלים ממנו, ואם לא אמר ואמרו, אין אוכלים אלא זה השוחט. אמנם, לפי מה שחידש הרמב"ם, שבאמר ואמרו, ואין יודעים איזה מהן נשחט ראשון, הדין הוא ששניהם יוצאים לבית השריפה, והם פטורים מעשיית פסח שני, ואין יוצאים מצות אכילת פסח, לא בראשון ולא בשני. מובן מה שאמרו יפה שתיקה לחכמים, לפי שאם לא אמר ולא אמרו, ורק אחד מהם שחט, שניהם יכולים לקיים מצות קרבן פסח, או ראשון או שני. אבל באמר ואמרו, שניהם מפסידים מצות אכילת קרבן פסח לגמרי, בין ראשון ובין שני.

ב. ובלבד שיהא אחד מבני חבורה קיים דברי ר' יהודה דהיינו, שצריך שאחד מבני החבורה הראשונה יהא עדיין מנוי על הפסח. ובדבר שמואל כתב לדון לדעת הסוברים אין בעלי חיים נדחין, מה יהא הדין אם כל בני החבורה